A. HƏKVƏRDOF.

АРХИВ

AC HƏRIFLƏR

6983

20 Kəpiq

AZƏRNƏƎR

Baqı, —1927

A. b. HƏKVERDIJEF.

AC HƏRIFLƏR

(Məzhəqə bir məclisdə)

1—3 bin.

Azərвajçan Mərkəzi
Dəvlət Kitaвxanəsь
1223

AZƏRNƏƷR

Baqь—1927

Baз mətbyat mudirliqi № 4814.
Tiraz 3.000
Kasıɱ Ismailof quçəsi, № 2
AZƏRNƏЗR mətbəəsi Baqı—1927

Ə З X A S.

1. **Həsən**—qababçı.
2. **Zərb-Əli**—зaqird.
3. **Ibrahim—bəq**—çinovniq.
4. Husejn, 5. **Vəli**—artistlər.
6. **Mirzə-Mahmyd**—„Iftra“ gəzetəsinin muhərriri.
7. **Səlman**, 8. **Sulejman**—iqi joldaз.
9. **Lətif**, 10. **Səməd**, 11. **Əhməd**, 12. **Riza**—konaklar.

Əhvalat qeçir qababçı Həsənin duqanında; **bizim** əsrimizdə.

Birinci məclis.

Qababçı Həsənin duqəni. Beз dənə kırmızı sufrə ilə ərtulmuз istollar kojylyb: iqisi mukabildə, iqisi dalda, biri ortada, duqanın iqi kapısı var: biri ortadan quçə kapısı, və sag tərəfdən mətb'ə kapısı, mukabildə sag tərəfdə kojylmyз istolyn dalında juzü camahata tərəf Ibrahim bəq əqləзib. Dal istolların birində Lətif və Səməd və ortalıkda Riza əqləзiblər. Hamı çərəq jeməjə məзgyldyrlar. Mətbəxdən dəhrə-təxtə səsi qəlir.

Ibrahim bəq—(kaзık ilə sy зiзəsini dəqur,) Qababçı! qababçı!...

Zərb-Əli.—(qəlir) Nə byjryrsan?

Ibrahim bəq—Xazejni byraja çagır.

Zərbə-Əli—Xazejin dolma buqur nə kyllygyn var byjyr!

Ibrahim bəq—qet xazejni çagır dejirəm sənə xazejni. çagır fizyl milləti fizyl! Cəld ol suruq (Zərbəli qedir.)

Həsən—(daxıl olyr). Bəq nə byjyryrdyn?

Ibrahim bəq—Jaxına qəl qərum (Həsən jaxına qəlir) nə olyb qənə kaз kabagını tyrзadıbsan?

Həsən—Həç, helə-belə, bazarın qasadlıgı ovkatımı təlx ejləjib.

Ibrahim-bəq—Ah, mən də dəjirəm qərəsən nə olyb

adam da dunja malь uçun urəƣini kьsarmь, bir ƣun mədaxil çok olar, bir ƣun az olar nə lazьm urəƣ kьsmak. Məsəla mən dunən aldьgьm məvacibi kəpiƣinədəq ydyzmyзam, heç əsla vecimə dəƣil.

Həsən - Onda ƣɵrunur, by ƣundə bizim hesabь çəqmijəcəqsən.

Ibrahim—Hesabьn byra nə dəxli var.
Mən sənə neçə borclyjam?

Həsən—By saat (çagьrьr)a ƣədə Zərb-Əli! Zərb-Əli!

Zərb-Əli—Bəli!

Həsən—Çɵrtƣəni byra ƣətir! tez! (Zərb-Əli çok çirqli çɵrtƣə ƣətirib verir, ƣenə ƣedir).

Qeçmiзdən kalьb iqi manat altь зahь uç kəpiq, by ƣunqu də iqi əbbasь. Cumlətanь ejlijir iqi manat on dɵrt зahь uç kəpiq

Ibrahim bəƣ—Iqi manat on dɵrt зahi uç kəpiq jəni iqi manat jetmiз uç kəpiq.

Həsən—Bəli iqi manat jetmiз uç kəpiq!

Ibrahim bəƣ—Çok ƣɵzəl! nə azьmьз mən çok bilirdim! iqi manat jetmiз uç kəpiq!

A qiзi allah bərəqət versin musəlman aзpaz xanasьna karьnьn dojynca jijirsən ɵzu də ycyz. o ƣun bir nəfər joldaзьm məni restorana konak aparmьзdь, kyzy əti istədim, bir parça ƣətirdi heç jarьm ƣirvənqə olmazdь. Kijməti neçə? manat jarьm. Dedim: aj na insaf yзagь, məƣər sizin allhьnьz joxdyr, bizim jerlərdə manat jarьma bir butəj kyzy almak olar. Dejir qi: bəs nə bilim icarəjə bir belə verirəm, məvacib bir belə, tustu pyly bir belə; cəhənnəmə ver ƣɵra ver, allah bərəqət versin. Həsən dajьnьn restoranьna.

Hesabьn nə ejlədi?

Həsən—Iqi manat jetmiз uç kəpiq.

Ibrahim—Çok ƣɵzəl (əlini зalvar cibinə salьb əvvəl sag tərəfə, sonra sol tərəfə, axьrda koltyk cibinə salьb papros kytyny çьkardьb içindən bir papsos çьkarьr) bir spiçka ver.

Həsən—(çagьrьr). A ƣədə Zərb-Əli!

Zərb-Əli—(mətbəxdən) Bəli!

Həsən—Çor bəli, zəhirmar bəli, vərəm bəli! spiçka ƣətir (Zərb-Əli spiçka əvəzinə maзada od ƣətirir).

Ibrahim bəƣ—(jandьrьb ajaga kalxьr). Iqi manat jetmiз uç kəpiq, xyb sabah çatar.

Həsən—A baзьna dɵnum necə çatar?
Ajьn iƣirmisinə və'də kojmyзdyn, ajьn iƣirmisi də dunən ƣeçdi, ƣəlmədin, by ƣun də belə dejirsən, axьr mən də jazьgam!

Ibrahim bəƣ- lazьgam dejəndə mənim iqi manat jetmiз uç kəpiƣimə mɵhtac dəƣilsən. Adamsan dejirəm sabah çatar.

Həsən- Bəƣ dogrysy ƣərəq by ƣun vərəsən, sabaha ƣɵzlujə bilmijəcəjəm.

Ibrahim bəƣ- Ɣɵzlujə bilmijəcəqsən ƣɵzləmə! jerdən çьxardьm pyly, adamsan sənə dedim qi olan pylymy ydyzmyзam.

Həsən- Aj bəƣ bəlqə sabah da vermədin necə olsyn?

Ibrahim bəƣ-Necə olsyn! Sabah olmasьn iqi ƣundən sonra olsyn; beз ƣundən sonra olsyn, ƣələn həftə olsyn jemijəcəƣəm sənin iqi manat jetmiз uç kəpiƣin (kapija tərəf ƣedir)

Həsən-(ony kabaklьjьr)
Bəƣ allahь arada ƣɵr məni incitmə.

Ibrahim bəq—Aqiзi çəqil qanara qerum a! Səninlə jymyзak danıзdıkca azarsan (itəlijib tez kapıdan cıkır)

Həsən—(onyn dalınca)

Aj bəq! Aj bəq! (kajıdır, juzunu dytyr sajır çərəq jijənlərə)

Byda beq! kojasan axзamadəq papagın əqri kojyb, çəqməsini cırıldada—cırıldada kınjaz qibi qəzə cibindədə bir kəpiq kara pyl jox! adam ilə də ejlə danıзır qyja Babaxan sərdarın oglydyr! Apar! istəmədim o iqi manat jetmiз uç kəpiqi, o da sənin allahın min bir balası da!

Adını da ytanmır bəq kojyr.(Mirzə Məhmyd daxil olyr)

Mirzə byjyrqilən! Nə jijəcəqsən (jer qestərir)

Mirzə-Mahmyd— (Əqləзir iзarə ijlə Həsəni çagırıb javaзdan kylagıma dejir)

Mənim için deqilən jarım porsja katlet versinler.

Həsən—(ycadan)

A qədə Zərb-əli! (Mirzə Mahmyd iзare edir qi kıзkırmasın).

Zərb-əli—(Mətbəxdən) Bəli!

Həsən—(ycadan)

Mirzə Mamyd için jarım pors katlet qətir!

Zərb-əli—(Mətbəxdən) By saət! (boзkab çərəq qətirib kojyr)

Lətif—(Boзkabı dequr. Zərb-əli oraja tərəf qedir. Həsən mətbəxə qedir)

Zərbəli! Koçak oglan, qəlsənə bənə bir manat borc verəsən зənbə qunu, sənə bir manat altı зahi verim!

Zərbəli—Baз ustə; ozumdə joxdyr, qedim xozejindən alım (qedir) sonra katlet qətirib Mirzə Mahmydyn kabagına kojyr, manatı da aparıb Lətifə verir) Byjyr!

Lətif—(pyly alır) Çox sag ol (çagırır) Həsən dajı!

Həsən—(Mətbəxdən) Bəli by saət (daxil olyb.) Nə byjyryrsan?

Lətif—Neçə vərəcəqiq?

Həsən—Zərbəli! agalara nə veribsən!

Zərbəli—Bir dənə piti. On dənə lulə qabab.

Həsən—Piti, iqi abbası, lulə qabab da bir abbası, cəmi uç abbası.

Lətif—Al (manatı verir)

Həsən—(Pyly alıb artıgını kajtarır) By da sizin iqi abbasınız allah bərəqət versin.

Lətif və Səməd—Xuda-hafiz (qedirlər)

Həsən—Muзərrəf ejlədiniz qez ustə qəldiniz.

(Husejn Vəli daxil olyrlar, iqisi də Həsənə jaxınlaзıb kylagına səz dejirlər)

Həsən (ycadan) xejr.xejr! Əstəgfurylla, mən... əlhəmdulla ezum musəlman byra da musəlman aзpaz xanası mən ejlə зejləri byrada saxlıjamı bilərəm? Kijamətdə mən nə cavab verərəm?

Husejn—Mən elum mumqun isə duzəlt, joxsa biz artist babajık, onsyz bir tiqə çərəq jijə bilməriq.

Həsən—Ərz ejlijirəm qi tapılmaz.

Vəli—(Husejnə) A qiзi nahak jerə nə baзını agrıdırsan, qerursən vermir, qəl qedəq restoranların birisində kajdasınca karnımızı dojyzdyrak, mən dedim mənfəəti musəlmana verim. Nijə karadovoj dal kapıdan mitbəxə qirəndə tapılar, artist qələndə tapılmaz? Qəl bəri qedəq! (istijirlər qetsinlər).

Həsən—Bir qeri kajLdLn (Husejn Vəli kajLdLrlar) təvəkku edirəm bir adam bilməsin joxsa aksLz qələr duqanLrı
Vəli və Həsən—By nə sezdur, biz məqər зipijonyk? qequndən baglar.
Həsən—Onda byjyryn mitbəxə (Husejn və Vəli mitbəxə qedirlər)
Mirzə Mahmyd—(OnlarL səslijir) Cənab artistlər!
Vəli—**Mirzə Mahmyd**, byrada imiзsən? bagLзla sənin canLn uçun qermədiq,
Mirzə Mahmyd-artistin e'tibarL belədir; ehtjacL olanda adamL qecə qunduz axtarar, olmyjan da aragL təq içərlər. Ejbi joxdyr mən də by həftə gəzetədə sizin baзLnLza bir ojyn açLm qi birdə səhnə adL eзidəndə qezləriniz xortdamLз elunun qezlərinə oxзasLn. Ejbi joxdyr!
Husəjn və Vəli—A qiзi sən allah ojyn bazlLk ejləmə, sən eləsən qermədim; qəl bəri (dartLb ony da mitbəxə apaгLrlar)
(Əhməd daxil olyr)
Riza—De qəl çLxda! qezləməqdən səni tənqə qəldim qi; bydyr jarLm sahatdLr naharL kyrtarmLзam dyra bilmirəm.
Əhməd—(əqləзir) Çok danLзma, neqəri çagLr.
Riza—(jymryk ilə istoly dequr. Zərb-Əli qəlir) qer Aga nə istijir, qətir (Əhmədə) nə jejəcəqsən?
Əhməd—Heç zad jemijəcəqəm; by saat nahar ejləmiзəm, əqər olsa bir istəqan kəhvə içərəm.
Zərbəli—kəhvə joxdyr, jaxзL, təzə dəmlənmiз Papof çajLmLz var.
Əhməd—Bir istiqan teq qətir, açLk ejlə, ezu də diзləmə.

Zərbəli—Baз ustə (qedir)
Husejn. Vəli, Mirzə Mahmyd kajLdLrlar hərəsinin əlində bir parça çerəq və bir kədər penir Mirzə Mahmyd taxtLn uzəridə əqləзir. Husejn Vəli, bir ezqə istolda Zərb-əli bir istəqan çaj qətirib Əhmədə verib sonra qedir Husejn ilə Vəlijə)
Zərb-Əli—Nə byjyracaksLnLz?
Husejn—Nəjin var?
(danLзLk əsnasLnda səlman ahəstə daxil olyr kapLnLn agzLnda dajanLb karnLnL avLclLja-avLclLja ojan byjana baxLr sonra qəlib kabakda sag tərəfdə kojylmyз istolyn janLnda otyryr)
Zərb-Əli—JaxзL lətif piti var, quftə boz baз var qəllə paça var, katlet var.
Husejn—Mənim için qəllə paça qətir.
Vəli—Mənim için də.
Zərb-Əli—Baз ustə (qedir)
Sulejman—(Səlman qibi Sulejman daxil olyr və SəlmanLn janLnda otyryr)
A balam sən Səlman dəqilsən?
Səlman—Dajan, pəs sən də Sulejman dəqilsən?
Sulejman—Aj sənə kyrban olym a Səlman by neçə ildir haradasan? bircə qəl epuзəq! (kycaklaзLb epuзurlər)
Səlman—Bir əqləз qerəq (jymrykL ilə istoly dejur)
Zərb-Əli—(mitbəxdən) by saat! (daxil olyb iqi kab qəllə paça Husejn ilə Vəlijə verir, sonra Səlman ilə SulejmanLn janLna qəlir)
Səlman—Iqi dənə piti qətir.
Zərbəli—Baз ustə (qədir)
Səlman—(Sulejmana) Bircə de qerum by neçə ildə harada ijdin? heç səndən bir xəbər qəlmirdi?
Sulejman—Sibirdə dəmir jol podratLna qirmiзdim, bir

neçə il jaxɯ kazandɯm. Axɯrda iʒim əqdi əlimdə olanɯn hamɯsɯ çɯxdɯ, ancak bir jol xərci duzəldib vətənə kajɯtmɯʒam. Sən harda idin, nə iʒdəsən? (Zərbəli pitiləri qətirib kojyr)

Səlman—Çərəqimizi jejəq qədəq səhər bagɯna. Mənim kəzavu-kədərim çox yzyndyr orada nəkl edərəm (jijirlər ahəstə sohbət edirlər)

Mirzə Mahmyd—(hirsli kalxɯb istoly bərq dəqur) qababçɯ, qababçɯ.

Zərb-Əli— (daxil olyr) Nə byjryrsan?

Mirzə Mahmyd—By saət xazejnini byraja qəndər (Zərbəli çɯxɯr)

Həsən - (daxil olyr) A Mirzə nə olyb belə kɯʒkɯrɯsan?

Mirzə Mahmyd — Nə olacak jaxɯna qəl (Həsən qəlir) by nədir?

Həsən Bir ʒej dəqil ətin damarɯdɯr.

Mirzə Mahmyd — Durust bax by damardɯr ja qi sɯçan kyjrygy?

Sən məni nə hisab ejlijirsən? Indi mən duʒunurəm qi əhalɯ arasɯnda qun-qundən intiʒarɯ artan tayny, vəbanɯn jatalagɯn və sajɯr əmrazmisrijjənin səbəbi nədir hamɯsɯna bais sənin aʒxanan təq mənbə'lərdir.

Həsən - (juzunu konaklara dytyr)

A sizə kyrban olym, bircə məni baʒa salɯn qərum by nə dejir, itəm əqər bynyn bir səzunu anlɯjɯramsa.

Mirzə Mahmyd — Əlbəttə anlamazsan və anlamamagɯn da təbiidir; siz lokantaçɯlar fəkət əz mənafei-ʒəxsijjənizi tə'kib etməqdəsiniz. Odyr qi mənafeinizə zidd olan bəjanatɯ anlamɯrsɯnɯz sən məni tanɯjɯrsan ja jox?

Həsən—necə tanɯmɯram; Mirzə Mahmydsan də!

Mirzə Mahmyd — Bəli Mirzə Mahmydam necə Mirzə Mahmyd?

„Iftira“ cərijdəsinin məʒhyr muhərriri. Mən əlbəttə qərəq əz hifz sihəti için mukəjjid olanlarɯ muttəli' edim. Iʒtə səbah „iftara“ nɯn əvvəlinci səhifəsində juz sətirdən ibarət by sərləvhəli məkaləni okyjarsan „Təxrib mə'də--haj-i-xəlajik, jaxyd kotlet içində sɯçan kyjrygy“ o məkaləni oxyjanlar hamɯsɯ belə məbdə-i-əmrazdən əlbətdə içtinab edərlər.

Həsən -- Aj Mirzə, allahɯ səvərsən qasɯb adamam mənim evimi jɯxma jediqin nahar da ana sutu qimi həlalɯn olsyn.

Mirzə Mahmyd — Nə dədin? Sən mənim məsləqimi bir nahara satɯn almak istəjirsən?

Mən sənə o ixtijarɯ heç və'də verməræm.

Həsən —(Artistlərə) Aj agalar. Siz allah byny bir tor qərun rəhmə qətirə bilərsinizmi?

Husejn —Həsən dajɯ byraja qəl (qənarə çəqir) qər bir iqi manatɯn varmɯ ver agzɯ jymylsyn həkikət qedib gəzetədə jazsa qərəq duqanɯnɯ baglɯjasan.

Həsən -Vallah bir manat pylym var.

Husejn —Hər nədir ver kəbyl ejlər.

Həsən—(qedib Mirzə Mahmydyn avcɯna bir manat basɯr) Mirzə təvəkki' edirəm byny da paprysa verəsən! altɯ baʒ qulfətim var mənim evimi jɯkma.

Mirzə Mahmyd —(pyly atɯr) Xatir xijat etmə əzizim! Sən byny bil qi gəzetə muhərriri, ələlxusys „Iftira“

ГОСУД БИБЛИОТЕКА

cəridəsinin muhərriri heç vəʼdə ѳz əkijdəsini və məsləqini cijfeji dunjajə satmaz...

Vəli—(manatı qѳturub verir Mirzə Mahmyda) A qiзi fizyllyk nə lazımdır juz sətir jazıb bir manat alacaksan by sənin bir manatın nahar da muftə duзdu daha nə istijirsən?

Həsən—(Səlman ilə Sulejmana) Aj agalar siz allah siz də təvəkkeʼ edin bəlqə bənə rəhmi qələ (Səlman, Sulejman artistlər Mirzə Mahmydy əhatə edirlər).

Riza—(Əhmədə) Aralık karıзık iqən mən əqilim sən otyr byra da.

Əhməd—Əqil ejbi jokdyr (Riza qedir)

Mirzə Mahmyd—By dəfʼə səni by зəxslərə bagıзladım byndan sonra təbəxlərə durust dikkət edərsən (qedir).

Həsən—Baз ustə, can ustə. Зuqur allaha bir manat pyl jarım pors katlet ilə kyrtarardım (konaklar kajıdıb jerlərində əqləзirlər)

Həsən—(istiqan dѳqur Həsən ona tərəf qəlir) al (pyl verir).

Həsən—(pyla baxır) Nə verirsən?

Əhməd—Nə verəcəqəm? Bir istiqan diзləmə çaj içmiзəm ejlər bir kəpiq, kəpiqini al.

Həsən—Pəs joldaзın jijən naharın pyly necə olsyn?

Əhməd—Mən nə bilim necə olsyn?

Ona da qi mən borcly dəqiləm.

Bir istiqan çaj içmiзəm borclyjam pylyny verəm.

Həsən—Pəs joldaзın necə olydy?

Əhməd—Çıxdı dedi by saat kajıdıram.

Kajıdar pylyny alarsan (qədir).

Həsən—(çagırır) Zərb-Əli! Zərb Əli! (Zərb Əli daxıl olyr)

A qədə qor ogly qor konak dyryr qedir xəbərim nijə olmyr?

Bir çık qѳr byrada çѳrəq jijən necə oldy. Cəld! (Zərb Əli çıxır) Aj camaat by qunqu qun mən nə qunah ejləmiзəm, qim bənə karkıjıb? Çѳrəq jijən kaçır, çѳrəq jijən kaçır adlarını aga kojyblar, hamısı zyliqdirlər zyliq! (Zərb Əli qəlir) Necə oldy!

Zərb Əli—Ysta, qetdim jolda ətəqlədim bir kapaz vyrdy jıxıldım mən dyrynca mindi qonqaja kaçdı.

Həsən—Jərə soxym səni karadovoj çagıra bilmirdin? Jaxзı qet mətbəxə aj tamam olan qimi səni də iti kovan qimi kovacagam!

Qet (Həsən və Zərb-Əli mitbəxə qedirlər.)

Husejn—(Vəlijə) Jedin kyrtardın?

Vəli—Kyrtardım.

Husejn—De baзla qѳrəq.

Vəli—(ѳqsurur) A balam, sən də ѳzunə artist dejirsən? Sən juz il kankal otlıjasan Mazandaransqinin bir dırnagıjcan ola bilməzsən?

Husejn—Sən nə anlıjırsan artist nəjə dejərlər? nə kədər eззəq zəʼfəran pilovdan bir зej anlasa bir ejlə də sən anlarsan qi artist traqiq nədir.

Vəli—Mən anlamıram? Mən ѳzum traqiq olmadım nə ola, mən baзımın tuqu sanı artistlər qѳrmuзəm sənin təq dѳvr-əz-həzərat artistin juzunu çaja sysyz aparıb sysyz kajtarram. Mazandaransqinin mukabilində sən heç bir milçəqdə dəqilsən ѳnyn „Frans Fon-mor“ rolynda atasını bogmagı sənin cəmi ojnamagına dəqər.

Husejn—Odyr qi heç zad anlamьrsan da. Mən Mazandaransqi təq adam ilə səhnəjə çьkmagь ɵz adьma lajik bilmirəm bojnyn ardьndan dytyb ʒax damarь sьkmaga bogmak dejərlər? Odyr qi kьrk jaʒьn var hələ prostaksan.

Vəli Hirslənmə, lazьm dəƣil.

Husejn—Necə hirslənməjim? kanmьjьb danьʒьb bədənimə od kojyrsan Mazandaransqi də artisidir o da artisdir?

Həsən—(jaxьna ƣəlib) A baʒьnьza dɵnum sizə nə olyb dalaʒьrsьnьz?

Husejn—Heç bir adьnь artist kojan adamь daldan bogmaz adamь bax belə bogarlar (Həsənin bogazьndan japьʒьb bogyr).

Həsən—(kьʒkьrьr) A baʒьna dɵnum məni nijə ɵldurursən, aj bogyldym aj ɵldum kojmyjyn (jьxьlьr).

Husejn—(Vəlijə) Indi ƣɵrursənmi hejvan necə bogmak lazьmdьr qi „effekt" olsyn. Sənin Mazandaransqin mənim əlimə sy tɵqməjə jaramaz.

Həsən—(Ajaga kalxьr) Aj canьm məni nijə ɵldurursunuz mən nə ƣunahьn sahibijəm?

Husejn—Bagьʒla Həsən dajь (uzundən ɵpur) artist qi kьzьʒdь daha ƣɵzləri jeri ƣɵƣu ƣɵrməz. Mən by hejvan joldaʒьma səhnədə adam bogmagьn kajdasьnь ƣɵstərirəm.

Həsən—Joldaʒьna tijatr kajdasь ƣɵstərirsən mənim bogazьmьn təksiri nədir? Bəlqə mən ɵləjdim.

Husejn—Ondan xatir-cəm ol; artist adamь ejlə bogmaz qi ɵlə, Mən ɵlum bagьʒla..... Ejlə səndən soryʒacagam Həsən daj'ь heç tijatroja ƣedibsən?

Həsən—By il azьndan juz dəf'ə.

Husejn—Afərin Həsən dajь!

Həsən—Ejlə ƣun olyb beʒ dəf'ə ƣetmiʒəm

Husejn—Necə beʒ dəf'ə tijatroja bir ƣundə bir dəf'ə ƣedirlər duʒəndə bir iqi dəf'ə ƣedirlər o da bajramda, zadda.

Həsən Mənim jerimə sən olsa idin ƣundə iqirmi beʒ dəf'ə ƣedərdin; allah evlərini jьxsьn rys ojynçylarьnьn; məndən kьrk əlli manatlьk jejinti aparmьʒdьlar, ƣedib qəlməqdən tənƣə ƣəldim axьrda bir on iqi manatьm da kьrьldь onlarda kaldь. dedim: atalarьnьn əti olsyn, koj aparsьnlar.

Husejn—Pəs heç tiatrьn içinə ƣirmijibsən?

Həsən—Tiatrьn içində mənim nə iʒim var qasьb babajam mənim tiatrьm helə by aʒpaz xanamdьr (ƣedir).

Vəli—Joxsa ɵz ojnamagьn barəsində qababçь Həsən qimi bɵjuq bir tənkidçinin rəjini soryʒmak istijirdin? Afərin sənin təq traƣiq artistə.

Husejn—(ƣəjzli) Vəli, byna namьsa sataʒmak dejərlər. Artistin namьsь hər namьsa bənzəməz; mən byny kəbyl ejlijə bilmərəm.

Ƣərəq by saət byrada mənimlə dyelə çьkasan (tapanca çьkardьr) by dunjada ƣərəq ja sən kalasan ja mən (Səlman ilə Sulejmana) kardaʒlar byrada zəhmət çəqin siz byrada bizim sekyndantьmьz olyn (Vəlijə) tapancanь çьkart! (Səlman və Sulejman dyryb ƣəlirlər).

Vəli—Mənim əkidəmcə dyel həram bir əməldir mən hərama murtəqib ola bilmərəm.

Husejn—Pəs onda sən korxak tulqusən tulqunu də ƣərəq tulqu təq ɵldurməq. Al ƣəldь (havaja bir ƣulləatьr).

Vəli—(kьʒkьrьr) Aj musəlmanlar, kojmyjyn by qafər məni ɵldurdu! Aj haraj aj aman!

Həsən—(Cəld çıxır) A qiʒilər nijə bir birinizi kırırsınız amandır allahdan korxyn byra kan təqməjin. A ɋədə Zərb Əli! Zərb Əli!

Zərb-Əli—Byradajam Xozəjin!

Həsən—A ɋədə tez ol, karadavoj çagır, cəld ol, juɋur! (Zərb-Əli kapıja tərəf ɋedir Husejn kabagını ɋəsir).

Husejn—Kajıt ɋeri, joksa səni iti əldurən qimi əldurrəm. (Zərb-Əli mitbəxə kaçır. Vəli isə „Aj haraj aj kojmyjyn dejə dejə dolanır, Husejn onyn dalınca axırda Vəli əzunu pəncərədən çələ atır).

Husejn—Mənim əlimdən sən haraja kaçıb kyrtara biləcəqsən (dalınca pəncərədən atılır).

Həsən—A qiʒilər ɋərursunuz? heç nahakdan biri-birini əldurub kanıdəɋəcəɋdilər duqana,mən də duʒəcəɋdim iʒə, ɋərəq il yzyny, iʒimi ɋucumu, duqanımı ynydyb divana jol dəjəjdim. Jaxʒı oldy rədd oldylar. Qəllə paçanın da pyly cəhənəmm; təq xətalarını baʒımdan savsınlar lap dəlijmiʒlər qi! By ojyn bazların əlindən nələr çəqmiʒəm, ony bir təq mən bilvirəm. Rys ojynçylarından əlli manatın otyz səɋɋizini alınca anadan əmdiɋim sut byrnymdan ɋəldi. By musəlman ojynbazları da olardan kalmazlar. Bynların hamısını bir gəlibdən çıkardıblar. Gəribə də əzlərinə ad kojyblar: dejirlər biz ojyn baz dəɋilq biz „arsız"ık. Heç belə ad olmaz. Arsız qi arsız. (ɋedir).

Səlman—Ɋetmijəq?

Sulejman—Naharı ejlədiq daha nə otyrak, dyr ɋedəq baga.

Səlman—Onda çagırak aʒpazı, pylyny verəq (əlini cibinə salıb)

Sulejman—Nə kajırırsan? ejlə ʒej ola bilməz. Naharın pyly məndən çatacak.

Səlman-sənin canın için, əsla kəbylejləmərəm. Joxsa neçə illiq ajrılıgımdan sonra istijirsən aramıza inciqliq duʒsun? Səni mən ɋəɋdə axtarıdım jerdə əlimə duʒubsən. Mən qi səni bir dəfə konak etmijəcəɋəm nəjə lazımam.

Sulejman—By dəf'ə koj mən verim pyly. Sabah da mən sənə konak olaram.

Səlman—Mən sənin canına and içdim. andımı pozsam adam olmaram.

Sulejman—xyb səzum joxdyr, təq sənin xatıran xoʒ olsyn verirsən ver.

Səlman—Bax belə səjlə qi xoʒyma ɋələsən (ciblərini axtarır) Sulejman bir iʒ var axır... Sən . eləsən heç belə jaman iʒə duʒməmiʒdim.

Sulejman—Nə olyb!

Səlman—Nə olacak, xəcalət çəqirəm deməjə, pyl qisəm evdə kalıb.

Suləjman—Bir dibli deɋilən pylym joxdyr. Sən eləsən mənim əzumdə diʒ kyrtlamaga bir gyryʒ tapılmaz.

Səlman—Pəs onda tədbir lazımdır (dyryb sulejmanın kylagına səz dejib əɋləʒir jerində)

Sulejman—Çox ɋəzəl tədbirdir, heç belə tədbir olmaz (kabı dəɋur).

Həsən— (daxil olyr) Nə byjrysynyz?

Sulejman—Neçə çatacak?(dyryr ajaga)

Həsən—Dərt abbası (Sulejman əlini cibinə salır)

Səlman—(jaxına ɋəlir)- Heç mumqun dəɋil; naharın pyly məndən çatacak, Məʒədi, byraja ɋəl(**Həsənin kolyndan** dyryb səhnənin o baʒına aparır)

Suləjman — Qiƶinin sɵzu bir olar. Demiƶəm nahara konaksan, danıƶma (ƣedib Həsənin kolyndan dytyb səhnənin o biri tərəfinə çəqir, orada cibini kyrdalıjır, ƣyja pyl çıkartmak istijir)

Səlman—Sulejman, mən ɵlum by kədim hɵcətliƣindən əl ƣɵtur by nə xasijjətdir səndə (ƣəlib Həsənin kolyndan dytyb o biri tərəfə aparır) bəri ƣəl!

Sulejman—Dejirəm kəbyl etmijəcəjəm inan! Joxsa aramızda həkikət inciqliq olar (kolyndan dytyb Həsəni o baƶı aparır) **byraja ƣəl!**

Həsən—A başınıza dɵnum bynyn malijjəti dɵrt abbasıdır hansınız verirsiniz verin daha məni nijə çakkal surutməsi ejlijirsiniz?

Səlman— (Həsənə) Məƶədi, biz iqi dostyk neçə ildir bir—birimizdən ajrılmıƶık heç sən də razı olmaƣilən ql dɵrt abbasının ustundə bizim davamız duƶsun.

Həsən — Allah ejləməsin dɵrt abbası nə artık ƶejdir qi onyn ustundə bir dava da salasınız, hər biriniz iqi abbası verin kyrtarsın ƣetsin.

Səlman—Onda olmyjacak. Sən ƣəl bir ƶeji kəbyl ejlə. Biz dəsmal ilə sənin ƣɵzlərini baglıjak hansımızı dytsan pyly o versin.

Həsən — Nə dejirəm təq sizin aranıza inciqliq duƶməsin (Həsənin qəmərindən dəstmalını alıb ƣɵzlərini baglıjırlar, sonra kaçırlar. Həsən iqi kollarını açıb axtarır. By halda Zərbəli mitbəxdən çıkıb Həsənə tərəf ƣəlir)

Həsən— (Zərbəlini kycaklıjır) A-ha! jaxşı dytmyƶam (dəstmalı ƣɵzundən ƣɵturub Zərbəlinin başına kapaz vyryr) Sən nə əl ajaga dolaşırsan, nadurust məl'yn! jol ilə duz ƣedə bilmirsən? Jə! ([redacted]jan by jana baxır)

1927
231